



17.06.2020

Ärende/5

§ 168

Remissdebatt om beredningen av budgeten för år 2021

HEL 2020-007352 T 02 02 00

Beslut

Stadsfullmäktige förde en remissdebatt om beredningen av budgeten för 2021.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Riikka Henriksson, specialplanerare, telefon: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Liite 1 VM Taloudellinen katsaus 16042020
- 2 Liite 2 Kuntarahoituksen markkinakatsaus 05_2020
- 3 Liite 3 Yleinen taloustilanne - ennusteita ja tilastotietoja
- 4 Liite 4 Väestöennuste 4_2020
- 5 Liite 5 Koronan talousvaikutukset 29052020
- 6 Liite 6 Talouden ja toiminnan seurantaraportti 1_2020
- 7 Liite 7 Asuntotuotanto ja asuntojen hinnat

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Enligt Helsingfors stads etablerade planeringspraxis för stadsfullmäktige årligen en remissdebatt om budgeten för följande år.

Förslaget till budget för år 2021 och ekonomiplan för åren 2021-2023 publiceras som borgmästarens förslag i oktober 2020 och kommer upp till behandling i stadsfullmäktige i november 2020.

Det är meningen att stadsstyrelsen ska behandla budgetramen samt anvisningarna för utarbetande av budgeten för år 2021 och ekonomiplanen för åren 2021-2023 i augusti 2020. Ramen i anvisningarna för budgetarbetet utgår från de ekonomiska målen i strategin för fullmäktigeperioden, bokslutet 2019, budgeten och prognoserna för det pågående året och utgifterna och inkomsterna i ekonomiplanen för föl-



jande år samt från prognoserna om det allmänna ekonomiska läget och statens åtgärder som riktar sig till kommunekonomin enligt kommunekonominiprogrammet.

Det allmänna ekonomiska läget

Den världsomspännande covid-19-pandemin har ökat osäkerheten i den globala ekonomin. Åtgärderna för att trygga befolkningens hälsa och hälsovårdens funktionsduglighet har begränsat rörligheten och affärsverksamheten i Finland och kraftigt påverkat efterfrågan på exportmarknaden.

De olika forskningsinstitutens prognoser om hur mycket Finlands bruttonationalprodukt (BNP) kommer att sjunka under år 2020 varierar mellan 5,5 och 12 procent. Vihriäläs arbetsgrupp uppskattade att BNP för år 2020 minskar med nio procent och Etlas senaste uppskattning var åtta procent. Djupet av den ekonomiska lågkonjunkturen påverkas av hur länge begränsningsåtgärderna gäller, återhämtningen efter begränsningsåtgärderna, stimulansåtgärdernas effektivitet och hur den privata konsumtionen återhämtar sig. BNP beräknas växa med 0-4 procent under år 2021. Den lägsta uppskattningen grundar sig på att BNP sjunker med 12 procent år 2020 och den högsta av Etlas på att BNP sjunker med åtta procent år 2020. Arbetslöshetsgraden varierar i de olika prognoserna mellan 8 och 12 procent för åren 2020 och 2021.

Åtgärderna för att lindra epidemins verkningar kostar den offentliga ekonomin flera miljarder euro år 2020. Den försämrade ekonomin minskar skatteintäkterna och ökar förmånsutgifterna. Coronakrisen leder till en snabb ökning i underskottet, skulderna och finansierings- och borgensansvaren inom den offentliga ekonomin. I beräkningarna försvagas underskottet inom den offentliga ekonomin år 2020 med 6,1–8,4 procentenheter från utfallet år 2019 och med 2,9 procentenheter år 2021.

I Finland riktar sig coronabrottets tyngsta verkningar till de privata tjänsterna, industrin och byggandet. I inkvarterings-, förplägnads- och turistbranschen har produktionen upphört under begränsningsåtgärderna. I parti- och detaljhandeln och energi- och vattentjänsterna har verkningarna varit mindre, produktionen av offentliga tjänster ökar.

Stadsstrategins ekonomiska målsättningar

Enligt Helsingfors stadsstrategi 2017-2020 "Världens bäst fungerande stad" sköts stadens ekonomi på ett ansvarsfullt, hållbart och produktivt sätt, så att kommuninvånarnas tjänster kan tryggas på lång sikt och staden är en konkurrenskraftig lokaliseringsplats för företag. Att ekonomin sköts på ett ansvarsfullt sätt betyder att tillväxtökningen är mått-



lig och att investeringarna tryggas i ekonomins låg- och högkonjunkturer.

I Helsingfors stadsstrategi 2017–2021 ställs följande mål för den ansvarsfulla ekonomin:

- Helhetsramen för driftsekonomin på stadsnivån bestäms utgående från en beräkning av befolkningstillväxten, ökningen i kostnadsnivån och förbättringen i produktiviteten.
- Produktivetsmålet -0,5 procent
- Ökningen i omkostnaderna inriktas i synnerhet på basservicen, där befolkningstillväxten mest direkt ökar kostnaderna
- I fråga om kostnader per enhet eftersträvar Helsingfors genomsnittet för de stora städerna i tjänsterna där kostnaderna per enhet är större än i de andra stora städerna
- Totalinvesteringarna dimensioneras till en nivå som kan finansieras med intern finansiering så att lånestocken per invånare inte ökar.

Helhetsramen för driftsekonomin på stadsnivån grundar sig på stadens uppskattade befolkningstillväxt och på förändringen i kostnadsnivån (prisindex för basservice) och på en halv procents förbättring i produktiviteten. Förverkligandet av helhetsramen för driftsekonomin är en av måtarna i stadsstrategin.

Helsingfors befolkningstillväxt väntas sakta ner under åren 2020 och 2021. Coronaviruset påverkar migrationen, både inflyttningarna och utflyttningarna minskar. Helsingfors utflyttningsöverskott till grannkommunerna väntas minska under åren 2021-2025 eftersom tyngdpunkten inom byggandet flyttas till Helsingfors. Inflyttningarna från övriga Finland väntas minska under år 2020, men återhämta sig under år 2021. Antalet utlännningar i inflyttningsöverskottet väntas minska betydligt och det väntas inte återgå till den tidigare nivån under år 2021. Befolkningsprognosens fruktsamhetstal har uppdaterats utgående från nativiteten under åren 2017-2019, varför nativiteten är lägre än i prognosen från juni 2019. En snabb ökning i arbetslösheten bland unga vuxna väntas sänka nativiteten under år 2021. Under de kommande åren ökar särskilt antalet personer som fyllt 75 år. Antalet 75-84-åringar väntas öka med 7,4 procent och antalet personer som fyllt 85 år med 1,1 procent år 2021. Från år 2022 väntas antalet personer som fyllt 85 år öka med över två procent.

Ändringen i kostnadsnivån påverkas av kommunsektorns löneuppgörelse som godkändes 28.5.2020 och vars avtalsperiod i alla avtal i kommunsektorn är 1.4.2020–28.2.2022. Avtalen följer den s.k. allmänna linjen i fråga om kostnadsnivån. Kostnadseffekten av kommunsektorns avtal är 3,04 procent under avtalsperioden på 23 månader.



Enligt en uppskattning av KT Kommunarbetsgivarna kommer lönekostnaderna år 2021 att öka i genomsnitt med 2,05 procent jämfört med år 2020. Den uppskattade kostnadseffekten för Helsingfors är 35,6 miljoner euro. Avtalet avlägsnar konkurrenskraftsavtalets förlängningar i arbetstiden från och med 31.8.2020, i UKTA från och med 1.8.2020. Som motvikt till avlägsnandet av förlängningarna i arbetstiden kom man i avtalen överens om s.k. motsvarande nyttor för arbetsgivarna. Förlängningarna i arbetstiden kvarstår i läkaravtalen.

Faktorerna i helhetsramen för driftsekonomin på stadsnivån är befolkningstillväxten, förändringen i kostnadsnivån och produktiviteten. Både befolkningstillväxten och förändringen i kostnadsnivån beräknas minska jämfört med den tidigare prognosen för år 2021, varför utgiftsökningen som driftsekonomin möjliggör blir mindre. Den viktigaste skillnaden är i befolkningstillväxten, som beräknas vara 0,45 procentenheter mindre än i ekonomiplanen 2021. Kostnadsnivån väntas sjunka med 0,3 procentenheter från ekonomiplanen. Ändringarna i tillväxtprocenterna och produktiviteten möjliggör en ökning på 2,39 procent i driftsekonomin utgifter, som är 0,75 procentenheter mindre än tillväxtprocenten som utgör grunden i 2021 års ekonomiplan. Coronakrisen orsakar tilläggsutgifter för år 2021 särskilt inom social- och hälsovårdssektorn och i stadens stimulansåtgärder.

Den allmänna ekonomiska situationens verkningar för Helsingfors ekonomi

Minskningen i BNP påverkar stadens skatteintäkter. Om BNP minskar med sju procent under år 2020, minskar stadens skatteintäkter med 370 miljoner euro och om BNP minskar med tolv procent betyder de en minskning på 470 miljoner euro jämfört med det beräknade i 2020 års budget. Jämfört med 2021 års ekonomiplan väntas skatteintäkterna minska med 363-436 miljoner euro.

Ökningen i stadens driftskostnader är betydligt kraftigare än strategimålet och samtidigt minskar stadens skatteintäkter. Det finns en risk att stadens årsbidrag under åren 2020 och 2021 minskar med upp till 500-700 miljoner euro i förhållande till den gällande ekonomiplanen. En så här betydande minskning i årsbidraget betyder att staden blir tvungen att finansiera investeringarna till stora delar med lånefinansiering. Om investeringsnivån hålls i enlighet med ekonomiplanen (årligen cirka en miljard euro), betyder det att den nuvarande länestocken på cirka en miljard euro kommer att fördubblas eller i värsta fall trefaldigas under den kommande ekonomiplaneproduktionen. Enligt strategimålet får länestocken per invånare inte stiga under strategiperioden. Strategimålet möjliggör ny upplåning endast för cirka 230 miljoner euro för åren 2020-2021.



Köp av tjänster utgör cirka 43 procent av stadens driftsutgifter, personalutgifterna cirka en tredjedel och hyresutgifterna cirka 13 procent. Av köpen av tjänster är cirka 43 procent betalningsandel för Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt och kommunandel för Helsingforsregionens trafik. Huvuddelen av hyreskostnaderna är interna hyror. Möjliga åtgärder på stadsnivån för att stävja ökningen i driftsutgifterna är exempelvis att minska personalkostnaderna, utföra servicenätverksgranskningar och förbättra lokaleffektiviteten.

Projekten i regeringsprogrammet orsakar också tryck för en ökning av stadens driftsutgifter. I den nuvarande ekonomiska situationen kan det betraktas som osannolikt att kommunerna ersätts till fullt belopp exempelvis för kostnaderna som orsakas av höjningarna i läropliktsåldern och vårdardimensioneringen. Kostnaderna har oftast underskattats i lagberedningen och statens finansieringssituation med tanke på finansieringen av ersättningarna till fullt belopp kommer att vara exceptionellt svår på grund av coronavirusutbrottet. Då de föreslagna utgiftsökningarna förverkligas blir man antagligen tvungen att under ramperioden göra nedskärningar som förmodligen riktas till grundfinansieringen med allmän täckning av välfärdssamhällets tjänster.

Coronavirusutbrottets verkningar för den offentliga ekonomin, kommunekonomin och stadens ekonomi

Enligt den statliga exit- och återuppbyggnadsarbetsgruppens (ordf. Martti Hetemäki) rapport, fas 2, Eftervården av coronakrisen och återuppbyggnaden av Finland, bör de strukturella reformerna inte bromsas upp på grund av krisen, utan behovet av reformer är tvärtom större än tidigare. Enligt finansministeriets bedömning kräver balanseringen av skuldförhållandet under 2020-talet att den offentliga ekonomin stärks med minst cirka 7 miljarder euro. Alternativ för att stärka den offentliga ekonomin är bland annat att stävja tillväxten av de offentliga utgifterna, genomföra skattehöjningar och strukturella reformer för att öka sysselsättningen, stärka förutsättningarna för den ekonomiska tillväxten eller förbättra produktiviteten inom den offentliga förvaltningen. Enligt rapporten räcker åtgärderna för att stöda sysselsättningen inte ensamma till för att få in den offentliga ekonomin på ett hållbart spår. Om balanseringen av skuldförhållandet görs endast för att uppnå en förbättring i sysselsättningen, borde sysselsättningsåtgärderna leda till en ökning i sysselsättningen med 240 000 personer utan att åtgärderna ökar de offentliga utgifterna.

I rapporten konstateras att coronakrisen påverkar kommunekonomin både omedelbart och med fördröjning. Verkningarna är av annorlunda karaktär än i de tidigare kriserna. De mest omedelbara och direkta verkningarna riktar sig särskilt till de kommuner som hittills har varit de



ekonomiskt starkaste, dvs. kommuner där skatteintäkternas andel av finansieringen är hög. Bland dessa kommuner finns kommunerna i huvudstadsregionen som är landets största i fråga om befolkningen. För kommuner vars ekonomi har grundat sig starkt på statsandelar ter sig verkningarna inte lika betydande.

Enligt rapporten kommer kommuneconomins verksamhetsbidrag år 2020 att försvagas med cirka 500-700 miljoner euro netto till följd av coronaepidemin. Enligt prognosen i april 2020 kommer kommunernas skatteintäkter år 2020 att vara cirka 2 miljarder euro mindre än vad som beräknades i höst. Coronaepidemins verkningar kan inte separeras med exakthet, men dess andel av försämringen i skatteprognosen beräknas vara högst 1,6-1,8 miljarder euro, inklusive förflyttningen av skatteintäkter som orsakas av skattebetalningsuppskov. Förlusterna som orsakas av betalningsuppskov kompenseras genom statens budget, varför nettoeffekten för kommunernas skatteintäkter beräknas vara högst 1,1–1,3 miljarder euro.

Coronavirusepidemin påverkar genomförandet av Helsingfors stads budget för år 2020 och driftsutgiftsbehoven i budgeten för år 2021. Huvuddelen av de omedelbara coronarelaterade kostnaderna riktas enligt den gällande prognosen till år 2020, men indirekta kostnader uppstår från och med år 2021.

Coronavirusepidemin väntas öka stadens utgifter med cirka 185 miljoner euro år 2020. De beräknade utgiftsökningarna preciseras fortsättningsvis då epidemisituationen och begränsningsåtgärderna ändras. De mest betydande utgiftsökningarna gäller social- och hälsovårdssektorn, särskilt i form av en ökning i betalningsandelen för Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt samt social- och hälsovårdens utgiftsökningar exempelvis i anskaffningen av skyddsutrustning, testning och personalkostnader. Det är utmanande att uppskatta utgiftsökningarna som coronavirusepidemin förorsakar år 2021. En del av utgiftsökningarna kan vara bestående på grund av ändrade rekommendationer eller skyldigheter som gäller tjänster. De beräknade utgiftsbesparingarna för år 2020 är 12 miljoner euro. Intäktsförlusterna exklusive skatteintäkter beräknas uppgå till 50 miljoner euro både för år 2020 och år 2021.

Begränsningsåtgärderna orsakar vårdunderskott inom social- och hälsovården, vilket orsakar behov av att minska köerna både inom stadens och specialistsjukvårdens tjänster. Dessutom har begränsningsåtgärderna stängt förebyggande och icke-brådskande tjänster som kan öka behovet av mera resurskrävande tjänster exempelvis inom barnskyddet och tjänsterna för äldre.



I statens fjärde tilläggsbudgetproposition 2.6.2020 fastställdes ett stöd-paket om 1,4 miljarder euro för coronakrisens verkningar på kommune-konomin. Stödet består av fyra helheter; stöd till sjukvårdsdistrikten, höjning av den kommunspecifika utdelningen av samfundsskatten, höjning av statsandelen för basservice och ökning av statsandelen enligt prövning. För direkta statsbidrag till sjukvårdsdistrikten reserveras 200 miljoner euro och dessutom höjs tillfälligt den kommunspecifika utdelningen av samfundsskatten med 10 procentenheter, statsandelen för kommunernas basservice med 720 miljoner euro och statsandelen enligt prövning med 50 miljoner euro. Av höjningen av statsandelen för kommunernas basservice används 550 miljoner euro för att ersätta förlorade kommunalskatteintäkter och kostnader som orsakats av coronakrisen dels jämnt per invånare och dels enligt utdelningen som används för redovisningen av 2020 års kommunalskatt. Av statsandelen för basservice riktas en ökning på 112,3 miljoner euro till social- och hälsovårdstjänster för barn, unga och familjer, och den utdelas till kommunerna enligt antalet personer under 18 år. Dessutom riktas 60 miljoner euro av statsandelen för basservice till tryggnad av tjänster för äldre, och den utdelas till kommunerna enligt antalet personer som har fyllt 65 år. I tilläggsbudgetpropositionen ingår också andra åtgärder för att stöda kommunernas ekonomi, såsom stöd till kollektivtrafiken och statsbidrag till småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och utbildningen på andra stadiet. Stödet till kollektivtrafiken, som ersätter förlorade biljettinkomster, är 100 miljoner euro. För Helsingfors betyder statens stödpaket till kommunekonomin, exklusive stöden till sjukvårdsdistrikten och kollektivtrafiken, ett stöd på cirka 200 miljoner euro, varav 110 miljoner euro genereras av höjningen i utdelningen av samfundsskatten.

Minskningen i antalet arbetslösa, som har pågått sedan år 2017, stannade i Helsingfors vid årsskiftet 2019/2020 och i januari var antalet arbetslösa detsamma som året innan. Coronasituationen har snabbt påverkat sysselsättningsläget, antalet arbetslösa arbetssökande har vuxit betydligt och särskilt antalet permitterade på heltid har ökat. Enligt arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik var Helsingfors arbetslöshetsgrad i april 18,0 procent. Antalet arbetslösa var 63 000, varav 41 procent var permitterade. Jämfört med året innan ökade antalet arbetslösa med 113 procent, och antalet arbetslösa exklusive permitterade på heltid ökade med 27 procent eller 7 900 personer jämfört med året innan. Jämfört med januari 2020 var antalet arbetslösa dubbelt så stort i april, antalet arbetslösa exklusive permitterade ökade med 6 600.

Största delen av arbetstagarna som blivit arbetslösa eller permitterade arbetar inom branscherna för inkvarterings- och förplägnadsverksamhet, transport, handel, förvaltnings- och stödtjänster samt konst, under-



hållning och rekreation. En betydande del av de permitterade är anställda inom service- och försäljningsbranscherna, som sysselsätter ett stort antal unga kvinnor. Antalet arbetslösa har därför ökat särskilt i åldersgrupperna under 25-åringar och 25-29-åringar. Antalet arbetslösa som inte hör till en yrkesgrupp har också ökat betydligt och i den här gruppen är det vanligt att arbetslösheten blir långvarig. Antalet öppna anställningar sjönk i april med en tredjedel jämfört med året innan.

Konsumenternas förtroende för utvecklingen av Finlands ekonomi var i april exceptionellt låg, i hela landet på samma nivå som under finanskrisen. Konsumenternas förtroendeindikator sjönk i Finland från -7,1 i mars till -13,9 i april. I huvudstadsregionen var läget en aning bättre, förtroendeindikatorn sjönk från -5,2 i mars till -10,7 i april.

Byggnade

I mitten av maj var 10 352 bostäder under byggnad i Helsingfors. Fram till mitten av maj färdigställdes 2 287 bostäder, vilket är mer än vid samma tidpunkt 2019 och 2018. Under samma period inleddes byggandet av 2 490 bostäder, vilket är mer än 2019, men något mindre än 2018. Antalet beviljade bygglov är på samma nivå som 2018, men 2019 beviljades betydligt flera bygglov.

Byggnaderna som är under byggnad har en våningsyta på 1,25 miljoner kvadratmeter. Bostadsbyggandets andel av det här är cirka 63 procent. Den till våningsytan största byggnadsgruppen utöver bostadshus är affärsbyggnader (ca 114 000 m² vy), kontorsbyggnader (ca 86 000 m² vy) och byggnader som avses för trafik (ca 86 000 m² vy).

I början av 2018 var andelen byggnader som byggs utöver bostadshus nästan 60 procent, men efter det här har bostadsbyggandet ökat både i fråga om mängd och andel, och på samma sätt har mängden och andelen annat byggande minskat.

Antalet bostadsaffärer minskade i mars, men priserna fortsatte öka. Byggnadsindustrin RT beräknade utifrån en aktörsenkät att coronabrottets verkningar för byggandet blir starkare mot slutet av året. De pågående projekten färdigställs, men nya projekt inleds inte i vanlig takt. I vanliga fall inleds cirka en tredjedel av årets byggprojekt i april-juni, men då projekten skjuts upp och ställs in börjar antalet projekt under byggnad minska. Det är möjligt att coronavirusets verkningar i byggandet syns under de kommande åren, även om ekonomin återhämtar sig. I byggandet har framtidens produktions- och personalförväntningar sjunkit också enligt Finlands näringslivs konjunkturbarometer. Särskilt den fritt finansierade bostadsproduktionen minskar allt snabbare till en följd av krisen och dess andel av bostadsbyggandet har under de se-



naste åren varit två tredjedelar. I tillgängligheten av arbetskraft eller material har det inte förekommit betydande störningar i Finland.

Helsingfors särdrag i ekonomin

I Helsingforsregionen produceras nästan en tredjedel av hela landets bruttonationalprodukt. I Helsingfors finns cirka 13 procent av landets företag, arbetar 18 procent av företagets personal och genereras 20 procent av företagets omsättning. På arbetsplatserna i Helsingfors jobbar en betydande del anställda från andra kommuner, Helsingfors arbetsplatser sysselsätter alltså över kommungränserna.

I jämförelse med de övriga stora städerna i Finland har Helsingfors relativt sett högre samfundsskatteinkomster, hyres- och försäljningsinkomster, beskattade kommunalskatter och ett högre fastighetsbeskattningsutfall. Samfundsskatteinkomsterna påverkas av Helsingfors mångsidiga näringsgrensfördelning, lokaliseringsplatsen för företagets huvudkontor och några enskilda speciella karaktärsdrag i skatteunderlaget, såsom koncentreringsen av arbetstillfällen inom finanssektorn och vissa globalt framgångsrika företag inom spelindustrin till Helsingfors. Helsingfors andel av samfundsskatteintäkterna som riktas till kommunsektorn (2018 slutliga skatteuppgifter) är cirka 2,2 gånger så stor jämfört med Helsingfors andel av hela landets befolkningens mängd. Bland de största städerna är det motsvarande relationstalet i Åbo cirka 1,5 och i Esbo 1,25 och i Vanda och i Tammerfors cirka 1,0 i båda städerna.

Helsingfors arrendeinkomster är större än i andra städer på grund av betydande markinnehav.

Kommunalskatteunderlaget i Helsingfors är det näst starkaste i de stora städerna efter Esbo. Den genomsnittliga kommunalskatten och mediankommunalskatten i Helsingfors är hög jämfört med de andra stora städerna och det övriga landet. Medelvärdet för kommunalskatten i Helsingfors är 5 666 euro, medianvärdet 4 620 euro. Bland de stora städerna är nivån högre endast i Esbo. Medelvärdet för kommunalskatten i hela landet är 4 891 euro, medianvärdet 3 911 euro. Kommunalskattesumman har vuxit kraftigt under de senaste åren (2014-2018) i Helsingfors (5,3 procent) i jämförelse med det övriga landet (3,5 procent), men ökningen är inte exceptionell i jämförelse med de övriga stora städerna. I motsats till läget i de andra stora städerna, såsom Esbo och Vanda, har cirka 70 procent av ökningen i kommunalskattesumman i Helsingfors bestått av en ökning i nivån för den betalda kommunalskatten och 30 procent av ökningen i antalet skattebetalare. Andelen höginkomsttagare bland skattebetalarna är liten, men skatterna som samlas in av dem utgör en stor del av skattesumman. I jämförelse med de övriga stora städerna och hela landet har Esbo och Helsingfors



relativt sett mest höginkomsttagare ($\geq 100\ 000$ euro) som skattebetalare. I Helsingfors är de 4,6 procent, men skatterna som samlas in av dem utgör 19,1 procent av skattesumman. I hela landet är motsvarande andelar 2,3 och 10,8 procent.

I Helsingfors har sysselsättningen utvecklats förmånligt och nya arbetstillfällen har skapats särskilt på grund av att antalet företagare har ökat. I Helsingfors betalar 92 procent av näringsidkarna med skattepliktig inkomst kommunalskatt. Företagarnas inkomstnivå varierar, bland ensamföretagarna finns både lönsamma IT-företag och företagare med sporadiska inkomster i kulturbranschen.

Helsingfors är en servicedriven stad. I Helsingfors arbetar 84 procent av de anställda inom servicebranscherna och där uppstår 63 procent av omsättningen, i det övriga landet är de motsvarande andelarna 65 procent av de anställda och 58 procent av omsättningen. I övriga landet är förädling ett område med flera anställda och större omsättning, vilket förklarar skillnaden till stora delar. Då omsättningen minskar inom servicebranscherna i Helsingfors leder det till att lönesumman och skatteintäkterna minskar. I statistikcentralens statistik över företagens omsättning syns coronautbrottet ännu inte i siffrorna för mars.

Serviceföretagens konjunkturutsikter rasade i Finland i april (saldotalet -64, då talet 1/2020 var -6). I fråga om Nyland var utsikterna något bättre (-59, tidigare -2). Serviceföretagens konjunkturutsikter är nu tydligt på den lägsta nivån under hela mätningshistorien (efter år 2005). Antalet anställda väntas fortfarande minska mot sommaren.

Affärsverksamhet i konst-, underhållnings- och rekreationsbranschen har koncentrerats till Helsingfors. Branschens omsättning har mångfaldigats och är större än inkvarterings- och förplägnadsverksamhetens motsvarande. I inkvarterings- och förplägnadsverksamheten är antalet företag ungefär detsamma som i konst-, underhållnings- och rekreationsbranschen, antalet anställda är 10 000 större och omsättningen knapp 60 procent av omsättningen i konst-, underhållnings- och rekreationsbranschen. Inkvarterings- och förplägnadsbranschen är arbetsintensiv och den påverkar stadens skatteintäkter särskilt genom inkomstskatteintäkterna. Inkvarterings- och förplägnadstjänsternas indirekta verkningar för Helsingfors livskraft är betydande.

Hur Helsingfors återhämtar sig från coronakrisen

Helsingfors vill i enlighet med sin strategi vara världens bäst fungerande stad också efter coronakrisen. Verkningarna av coronavirusepidemin och därtill hörande begränsningsåtgärder är omfattande, långvariga och överraskande. Därför har stadens ledningsgrupp beslutat att inleda beredningen av ett återhämtningsprogram. Återhämtningspro-



grammet som grundar sig på stadens strategi bygger en bro till tiden efter coronakrisen genom att utveckla stadens reaktions- och anpassningsförmåga och bygga en grund för förnyelse.

I arbetet som siktar på återhämtning från coronakrisen och förnyelse har man analyserat ändringarna i verksamhetsmiljön ur såväl stadsbornas och sammanslutningarnas som företagens och stadsorganisationens synvinklar. Planeringen av återhämtningen struktureras av teman under vilka sektorerna och stadskansliet tillsammans samlar kritiska åtgärder till mera omfattande och effektiva helheter. Planeringen och genomförandet av åtgärderna i återhämtningsprogrammet sker i huvudsak som en del av stadens ordinarie verksamhet där tjänsterna produceras.

Coronakrisens återhämtningsprogram samlar åtgärderna med vilka man möter coronavirusepidemiens hälsomässiga, sociala och ekonomiska utmaningar på medellång och lång sikt, och metoderna för att påskynda den önskade utvecklingen.

Återhämtningsprogrammet grundar sig på stadens strategi. Programmet genomförs i samverkan med sektorerna och stadskansliets avdelningar och i tät koppling till planeringen av ekonomin och verksamheten. Programmet samlar och preciserar, och enligt överenskommelse i ledningsgruppen, stöder och följer upp åtgärder som är väsentliga för återhämtningen från coronakrisen. Programmet fokuserar noggrant i verksamhetsmiljön efter krisen på de metoder som kan utnyttjas för att trygga uppfyllelsen av målen i stadsstrategin, en ansvarsfull ekonomi, nyskapande tjänster, påskyndad digitalisering och hållbar utveckling och uppnåendet av målen för kolneutralitet. Den i stadsstrategin betona de ändringen i verksamhetskulturen och snabba anpassningsförmågan behövs i förberedelserna inför de eventuella följande epidemivågorna och i anpassningen till verkningarna på längre sikt. Med hjälp av programmet är det möjligt att reagera på den snabbt växlande situationen genom att producera tjänster på ett nytt sätt och upphäva begränsningar, men vid behov också återinföra sådana.

Sammanfattning

På grund av stadens ansvarsfulla skötsel av ekonomin var Helsingfors ekonomiska läge gott då coronakrisen bröt ut. Krisens verkningar för stadens skatteinkomster och utgiftsökning är betydande och därför betonas en ansvarsfull skötsel av ekonomin. Utgiftsökningen i driftsekonomin bör vara måttfull för att staden ska kunna återhämta sig från krisen, trygga tjänsterna och vara en konkurrenskraftig plats ur företagens och turisternas synvinkel. Samtidigt måste man se till att coronasituationens långvariga verkningar förblir så obetydliga som möjligt, och att



17.06.2020

Ärende/5

särskild uppmärksamhet fästs vid befolkningsgrupper och företag där verkningarna är de största. Det kommer att ta flera år för ekonomin att återhämta sig. I inkvarterings- och förplägnadsbranschen och tjänster-
na som kopplas till den kommer verkningarna att vara långvariga. Den ekonomiska situationen bör granskas med ett flerårigt tidsperspektiv och därtill behövs måttliga och hållbara åtgärder för att balansera situationen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Riikka Henriksson, specialplanerare, telefon: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Liite 1 VM Taloudellinen katsaus 16042020
- 2 Liite 2 Kuntarahoituksen markkinakatsaus 05_2020
- 3 Liite 3 Yleinen taloustilanne - ennusteita ja tilastotietoja
- 4 Liite 4 Väestöennuste 4_2020
- 5 Liite 5 Koronan talousvaikutukset 29052020
- 6 Liite 6 Talouden ja toiminnan seurantaraportti 1_2020
- 7 Liite 7 Asuntotuotanto ja asuntojen hinnat

Bilagematerial

- 1 Valtion exit- ja jälleenrakennustyöryhmän 2. vaiheen raportti, Koronakriisin jälkihoito ja jälleenrakennus

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 08.06.2020 § 342

HEL 2020-007352 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää käydä vuoden 2021 talousarvion valmistelua koskevan lähetekeskustelun.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori



17.06.2020

Ärende/5

Lisätiedot

Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi